

OPTIKA

Geometrická (lúčová)

Odraz, lom, úplný odraz

Zrkadlá, šošovky, mikroskop, ďalekohľad, oko

Vlnová

Interferencia, difrakcia, polarizácia

3D kino, spektrálne analýzy

Kvantová

Fotoelektrický jav, interakcie fotón - elektrón,

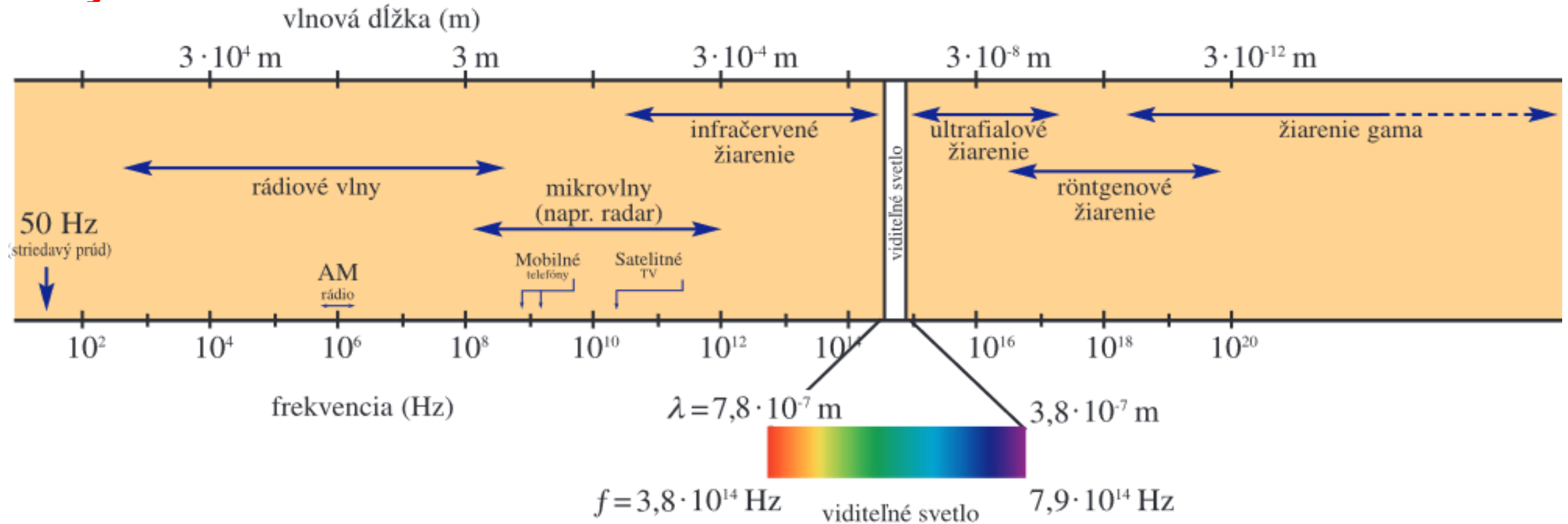
*Fotobunka, interakcie – atóm – fotón, spektrálne
analýzy*

Geometrická (lúčová) optika

2. ročník, 2021

Horváthová

Čo je svetlo ?

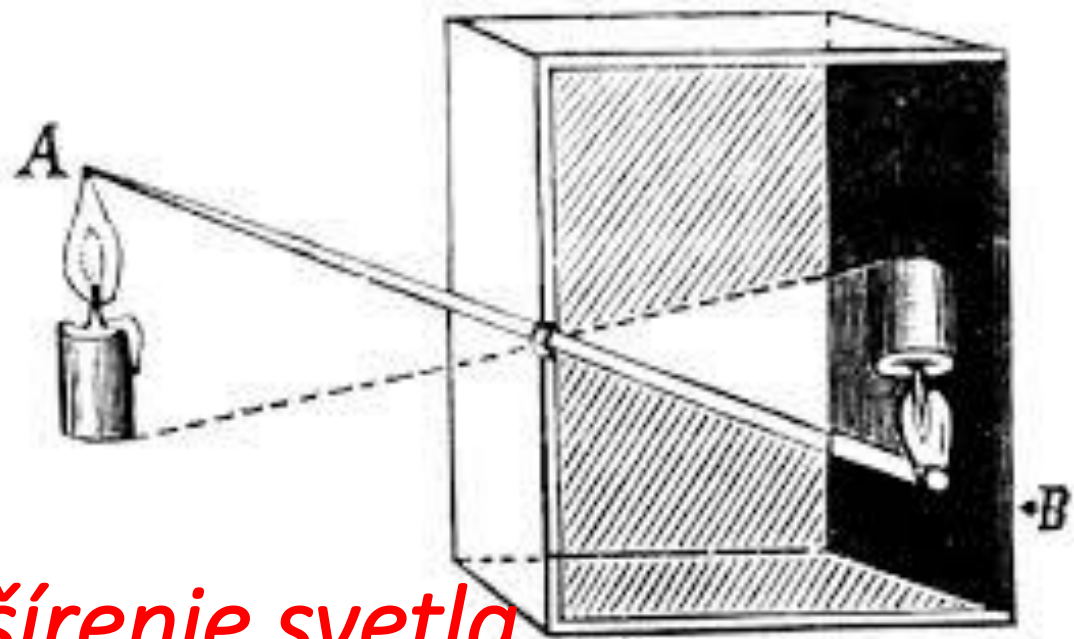
- Spektrum - elmg. žiarenie s vlnovými dĺžkami od 380 nm po 780 nm
- Prečo práve tieto dĺžky?
- Oko (je citlivé práve na tieto vlnové dĺžky)
- Slnko (vyžaruje najintenzívnejšie práve v týchto vlnových dĺžkach (ale aj iné))

Základné pojmy – zdroj svetla, lúč

- Teleso, ktoré vyžaruje svetlo – *svetelný zdroj*
- *Podľa veľkosti* delíme svetelné zdroje na
  - bodové (svetlo vychádza akoby z jedného bodu)*
  - plošné (svetlo vychádza z väčšej plochy)*
- *Podľa pôvodu* delíme svetelné zdroje na
  - prirodzené (Slnko)*
  - umelé (žiarovka)*
- *Svetelný lúč* - model svetla - myslená priamka, pozdĺž ktorej sa šíri svetlo

Svetlo sa v rovnorodom prostredí šíri priamočiarno

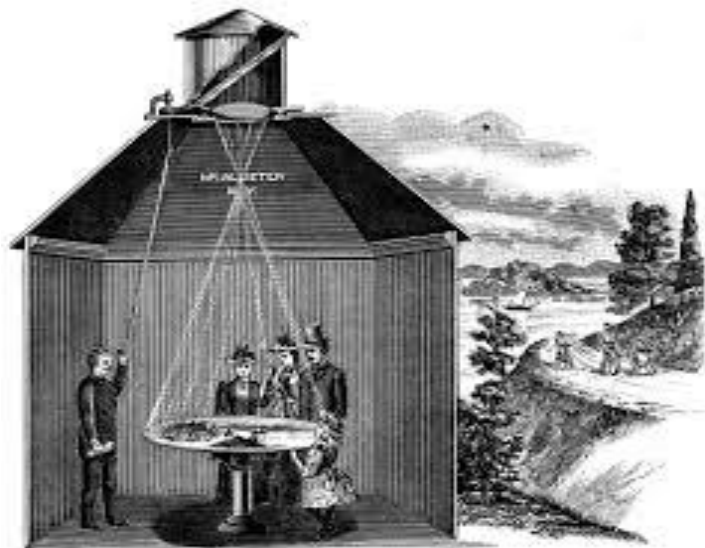
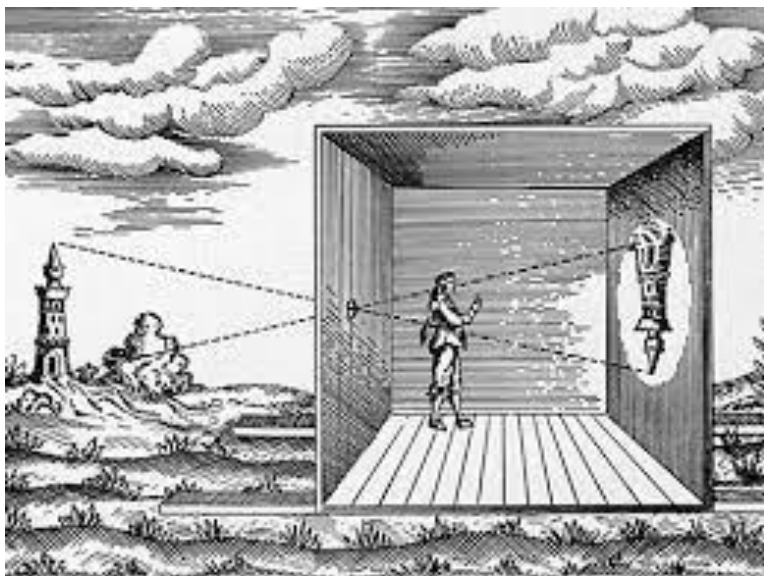
- Dôkaz – camera obscura

Vysvetlenie - Priamočiare šírenie svetla

*Poznámka – presne takto funguje aj
naše oko !*

Camera obscura – dierková komora

Sú lúče dopadajúce zo Slnka na Zem rovnobežné?

Sú lúče dopadajúce zo Slnka na Zem rovnobežné?

Sú lúče dopadajúce zo Slnka na Zem rovnobežné?

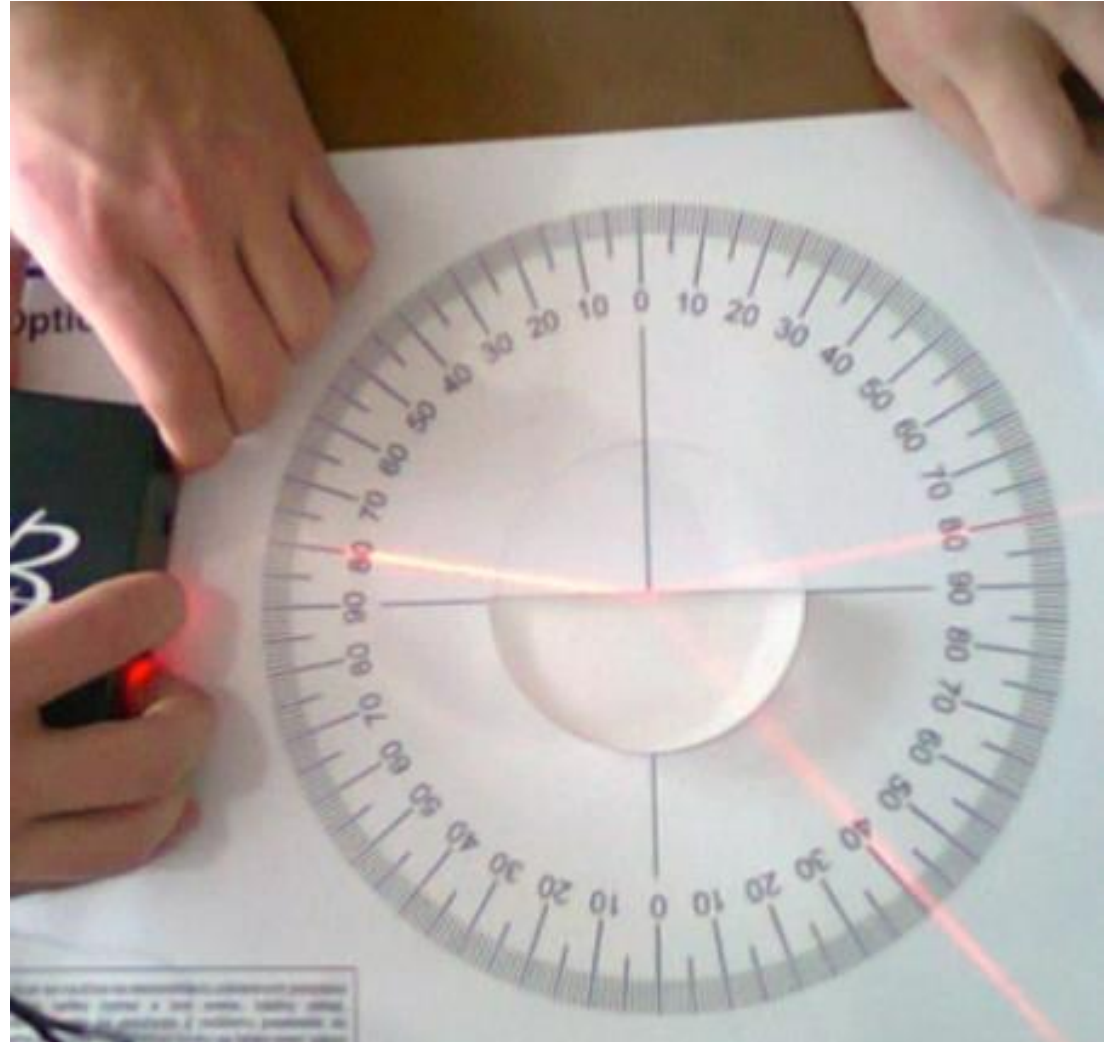
Sú lúče dopadajúce zo Slnka na Zem rovnobežné?

PERSPEKTÍVA

K čomu dochádza, keď svetlo po dopade na rozhranie dvoch rôznych optických prostredí ?

- *Odraz svetla od rozhrania* (svetlo sa odráža do pôvodného prostredia)
- *Lom svetla na rozhraní* (svetla prechádza do druhého prostredia)
- *Pohlcovanie* (absorpcia svetla)

K čomu dochádza, keď svetlo po dopade na rozhranie dvoch rôznych optických prostredí ? - POJMY

DL - dopadajúci lúč

k – kolmica na rozhranie

UD – α - uhol dopadu

- **Odraz svetla od rozhrania** (svetlo sa odráža do pôvodného prostredia)

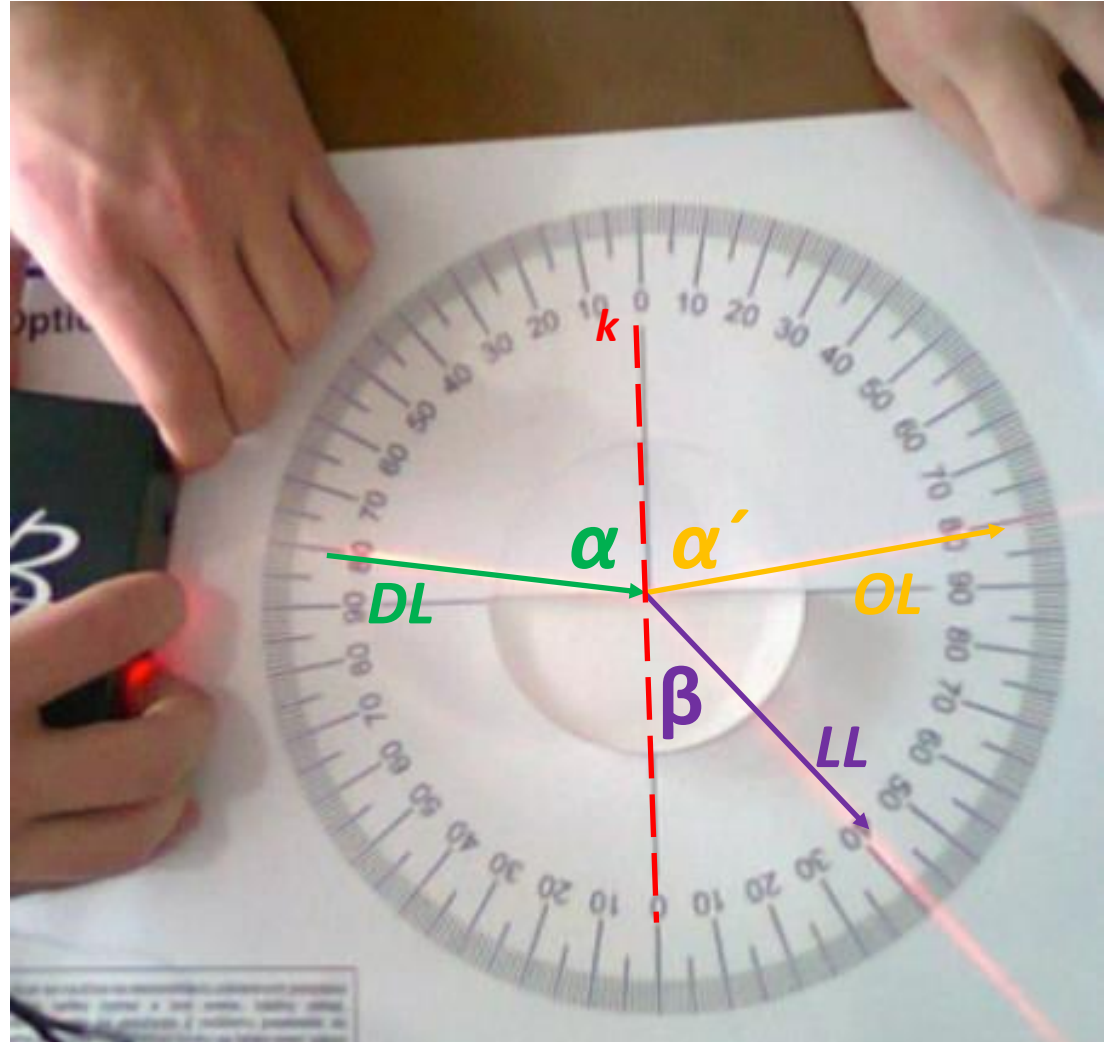
OL – odrazený lúč

UO – α' - uhol odrazu

- **Lom svetla na rozhraní** (svetla prechádza do druhého prostredia)

LL – lomený lúč

UL – β – uhol lomu

ODRAZ SVETLA

DL - dopadajúci lúč

k – kolmica na rozhranie

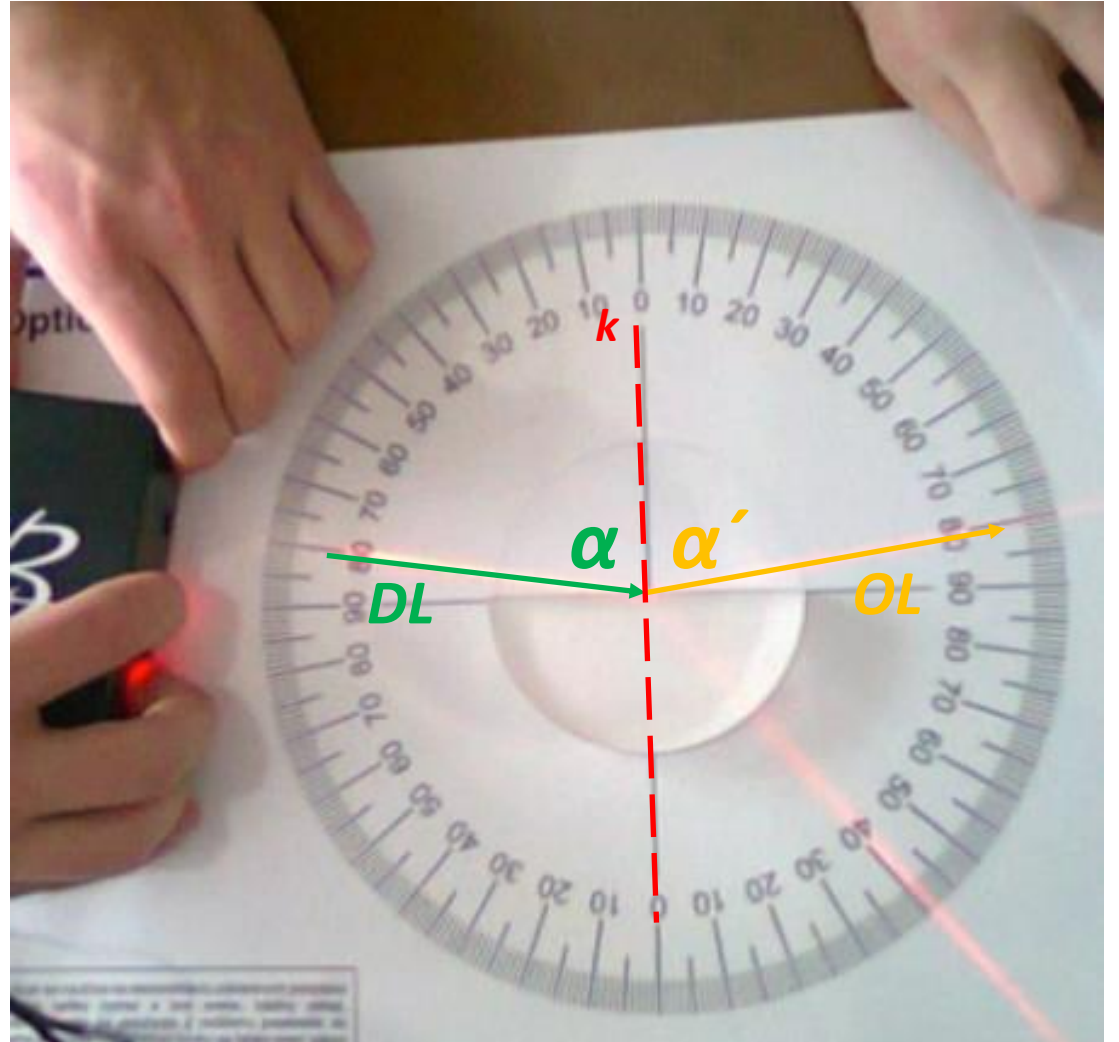
UD – α - uhol dopadu

- *Odraz svetla od rozhrania* (svetlo sa odráža do pôvodného prostredia)

OL – odrazený lúč

UO – α' - uhol odrazu

Skúmame vlastnosti odrazeného lúča

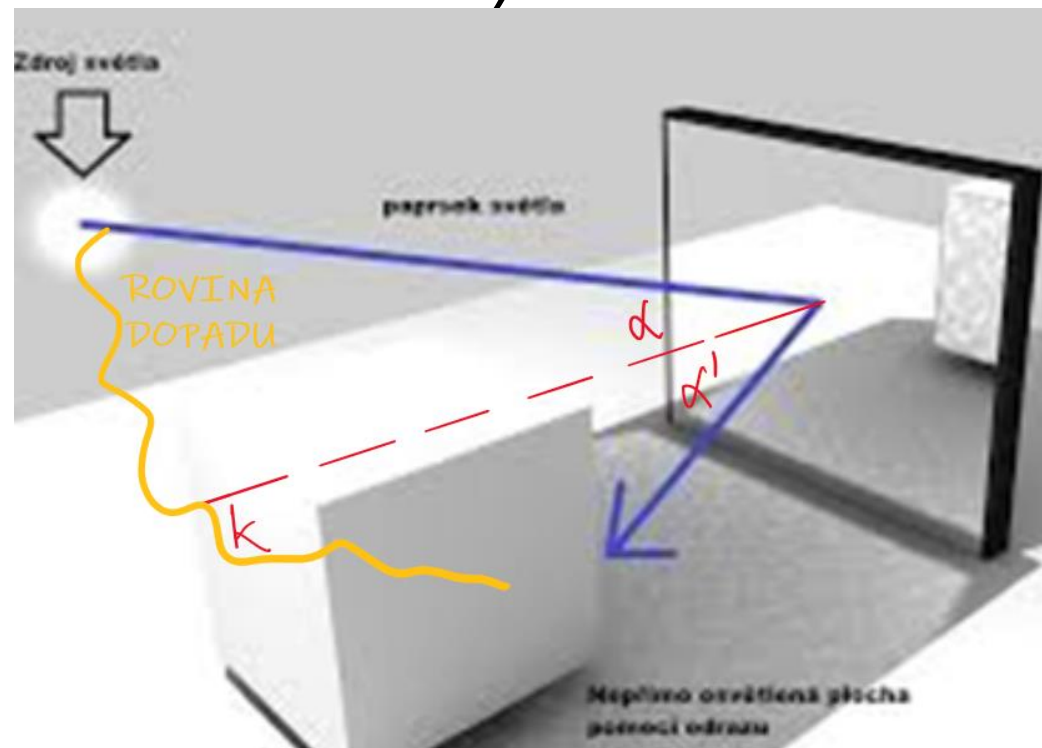
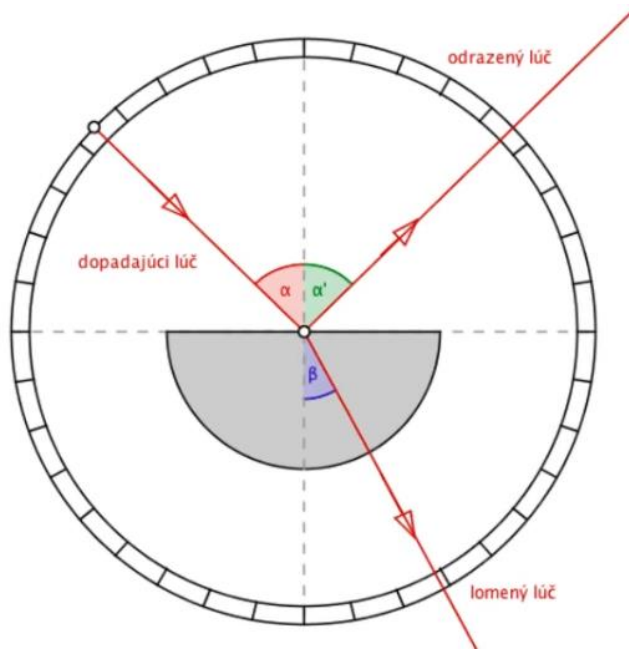
Zákon odrazu

1. Svetelný lúč sa po dopade na rozhranie dvoch rôznych optických prostredí odráža tak, že uhol odrazu sa rovná uhlu dopadu

$$\alpha = \alpha'$$

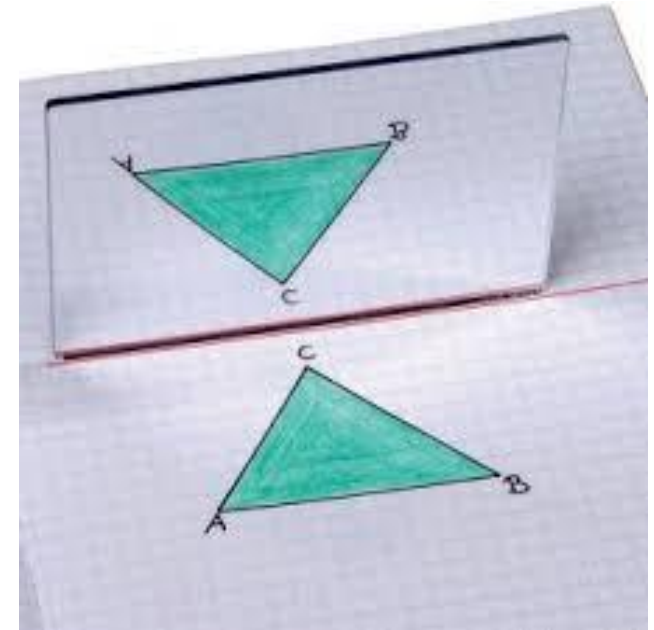
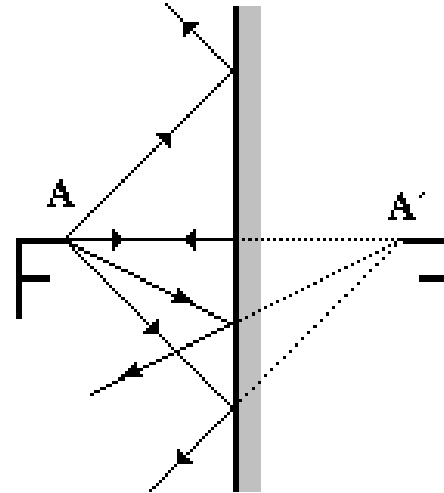
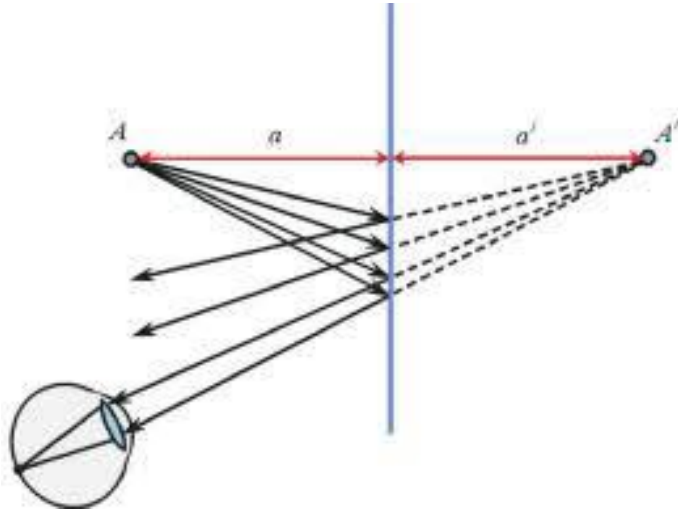
2. Odrazený lúč ostáva v rovine dopadu

(rovina dopadu je určená dopadajúcim lúčom a kolmicou)

Rovinné zrkadlo – obraz predmetu

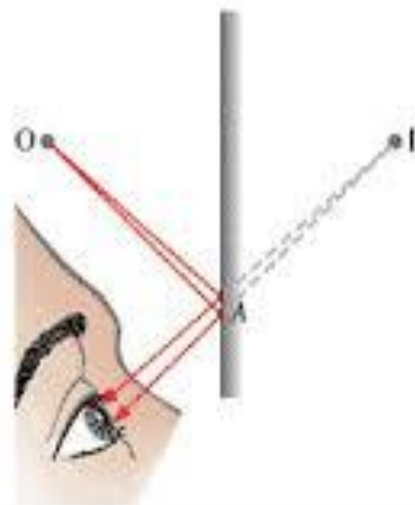
Aké má vlastnosti obraz predmetu v rovinnom zrkadle?

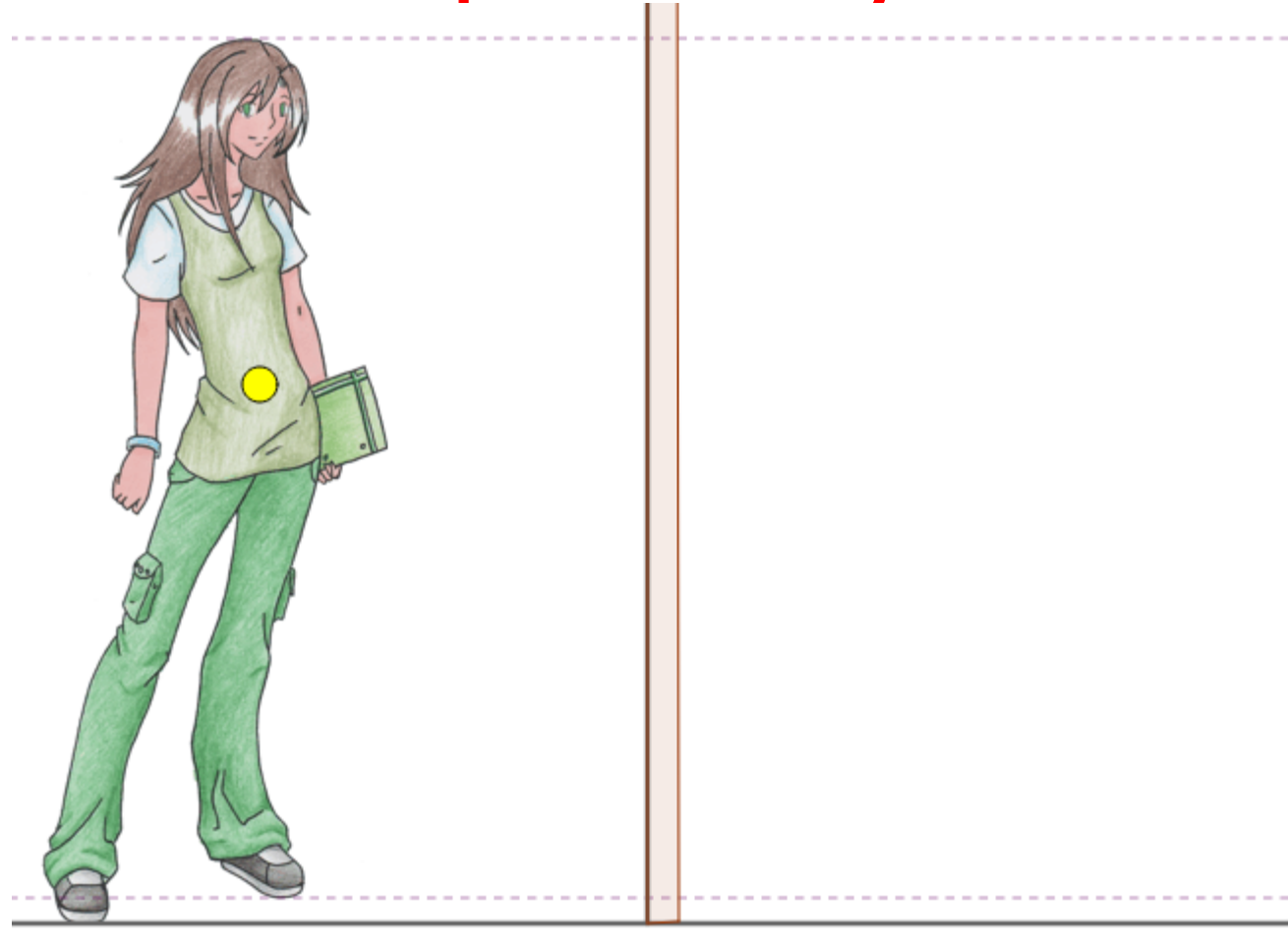
Rovinné zrkadlo

Vlastnosti obrazu

- Priamy
- Rovnako veľký
- Stranovo prevrátený
- Neskutočný (za zrkadlom)

Aké veľké zrkadlo si má kúpiť 170 cm človek,
aby sa v ňom videl práve celý?

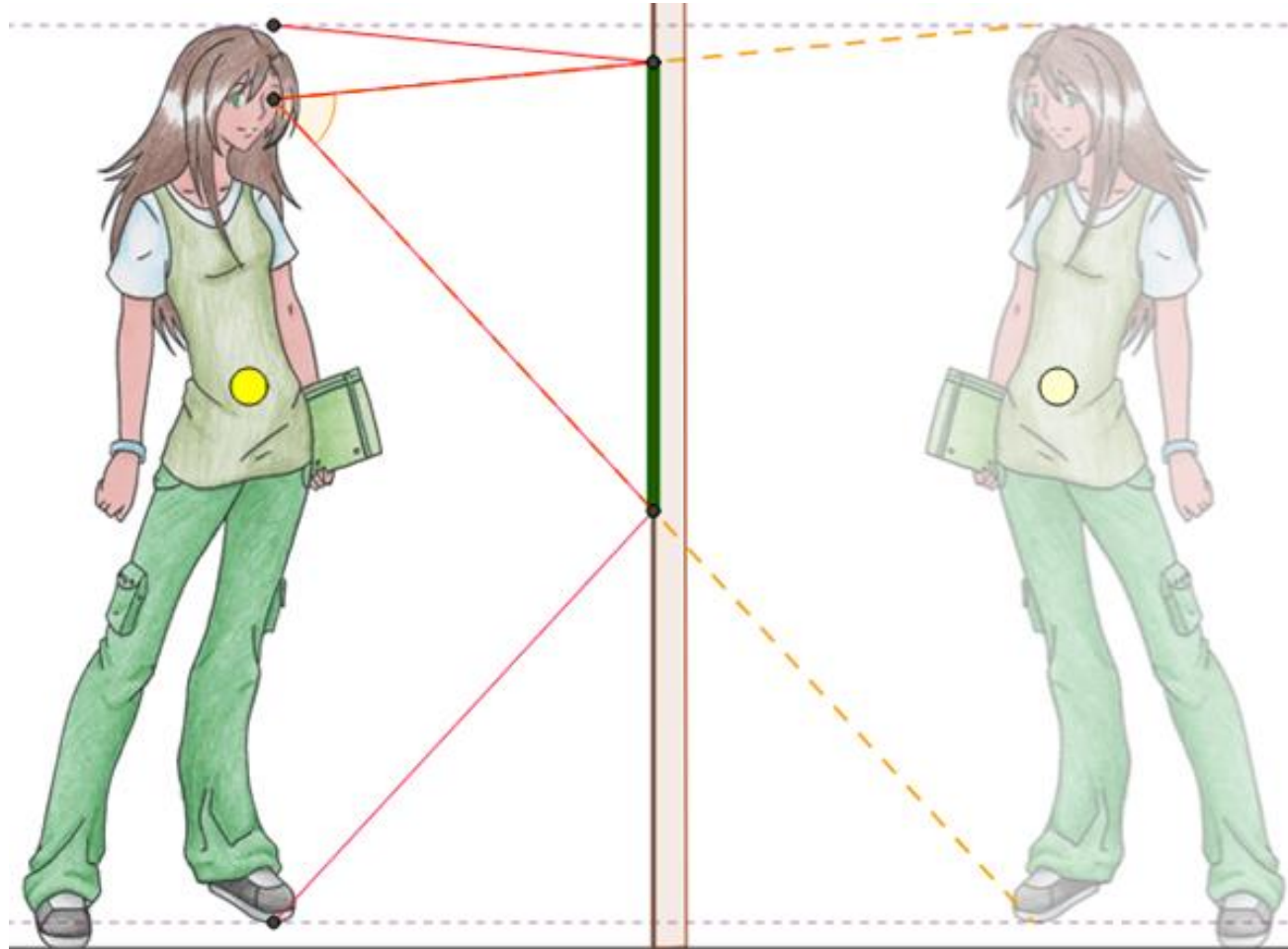

<https://www.geogebra.org/m/jNZ4uqXK>

Aké veľké zrkadlo si má kúpiť 170 cm človek,
aby sa v ňom videl práve celý?

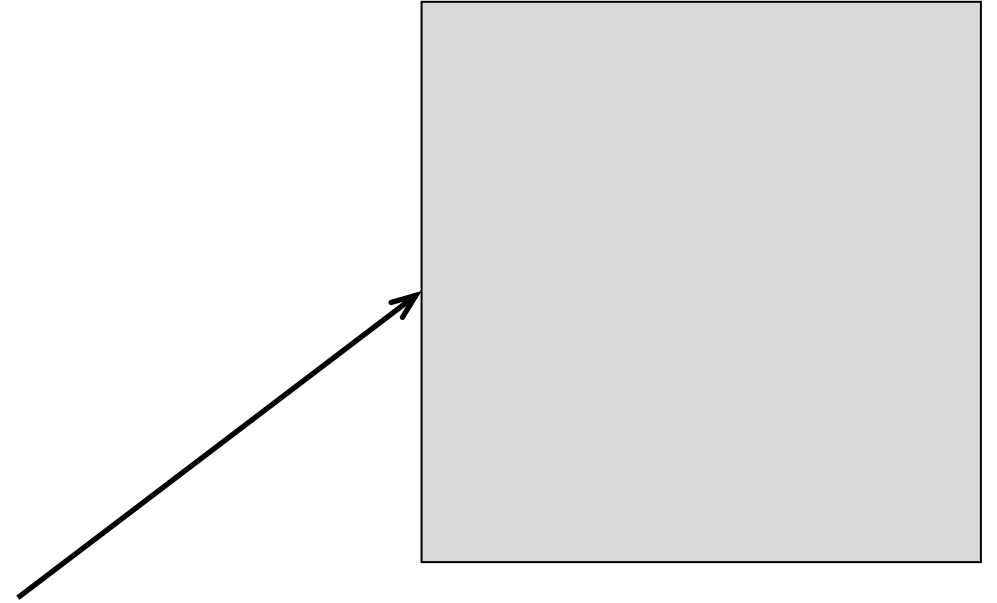

Aké veľké zrkadlo si má kúpiť 170 cm človek,
aby sa v ňom videl práve celý?

Úlohy

1, Na obrázkoch nižšie sú nakreslené svetelné lúče dopadajúce na sklenený hranol. Nakresli k dopadajúcemu lúču lomené a odrazené lúče. Napíš do obrázku, čo je kolmica dopadu (KD), dopadajúci lúč (DL), odrazený lúč (OL), lomený lúč (LL), uhol dopadu (UD), uhol odrazu (UO) a uhol lomu (UL).

6, Na sanitkách býva nápis AMBULANCIA (HASIČI) napísaný obrátene, tak, ako je to na fotografii. Vysvetli prečo.

Úlohy

2, Aký je uhol dopadu, ak dopadajúci a odrazený lúč zvierajú uhol

a; 30°

b; 60°

c; 120°

d; 160°

- Obrázky a odpovede:

3, Aký uhol zvierajú dopadajúci lúč so zrkadlom, ak uhol dopadu je

a; 35°

b; 45°

c; 66°

d; 90°

- Obrázky a odpovede:

4, Svetelný lúč dopadol na rovinné zrkadlo pod uhlom

a; 90°

b; 70°

c; 50°

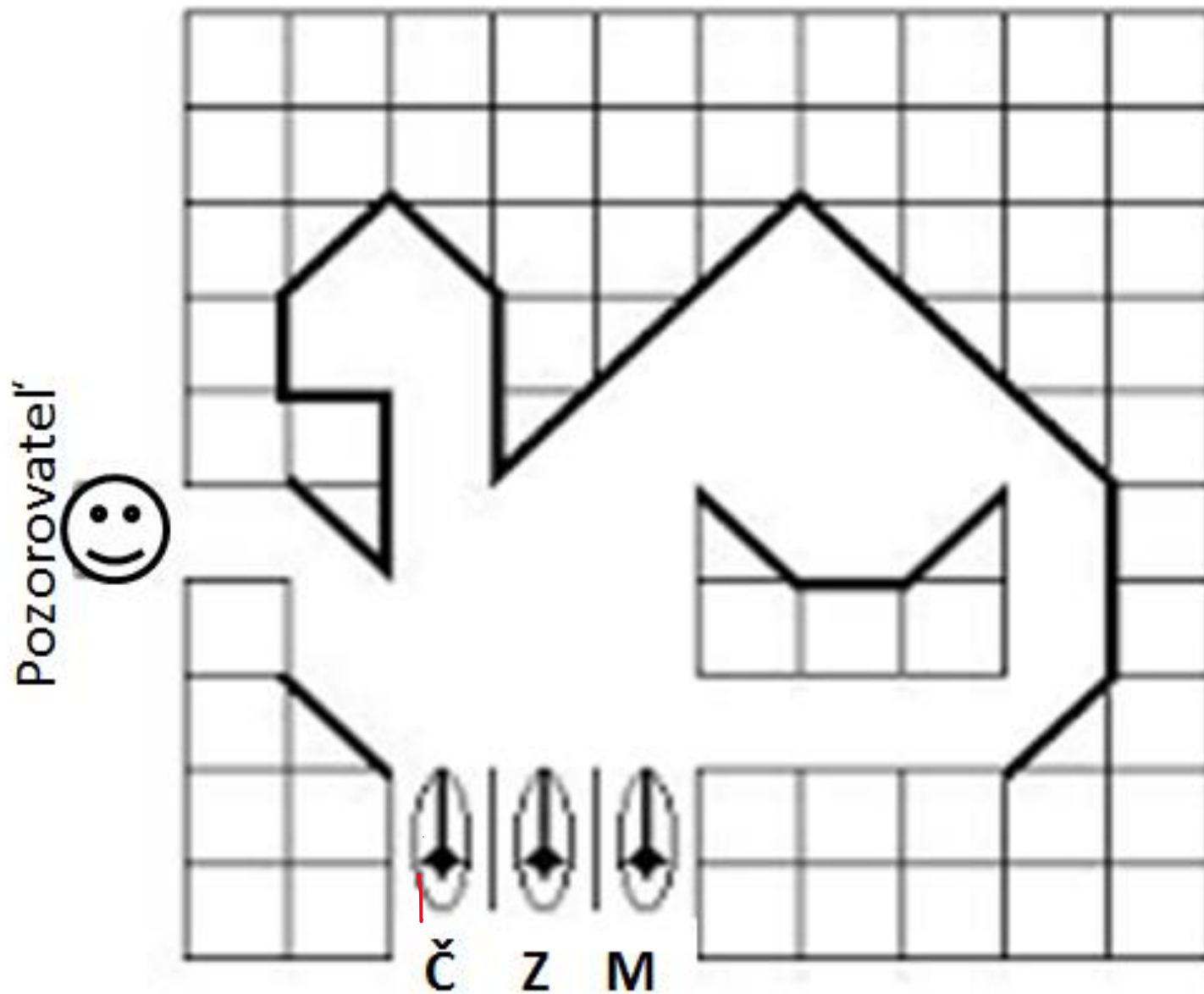
d; 10° . Pod akým uhlom sa odrazil?

- Obrázky a odpovede:

5, Narysujte obraz predmetu (číslica 1) v rovinnom zrkadle.

Úlohy

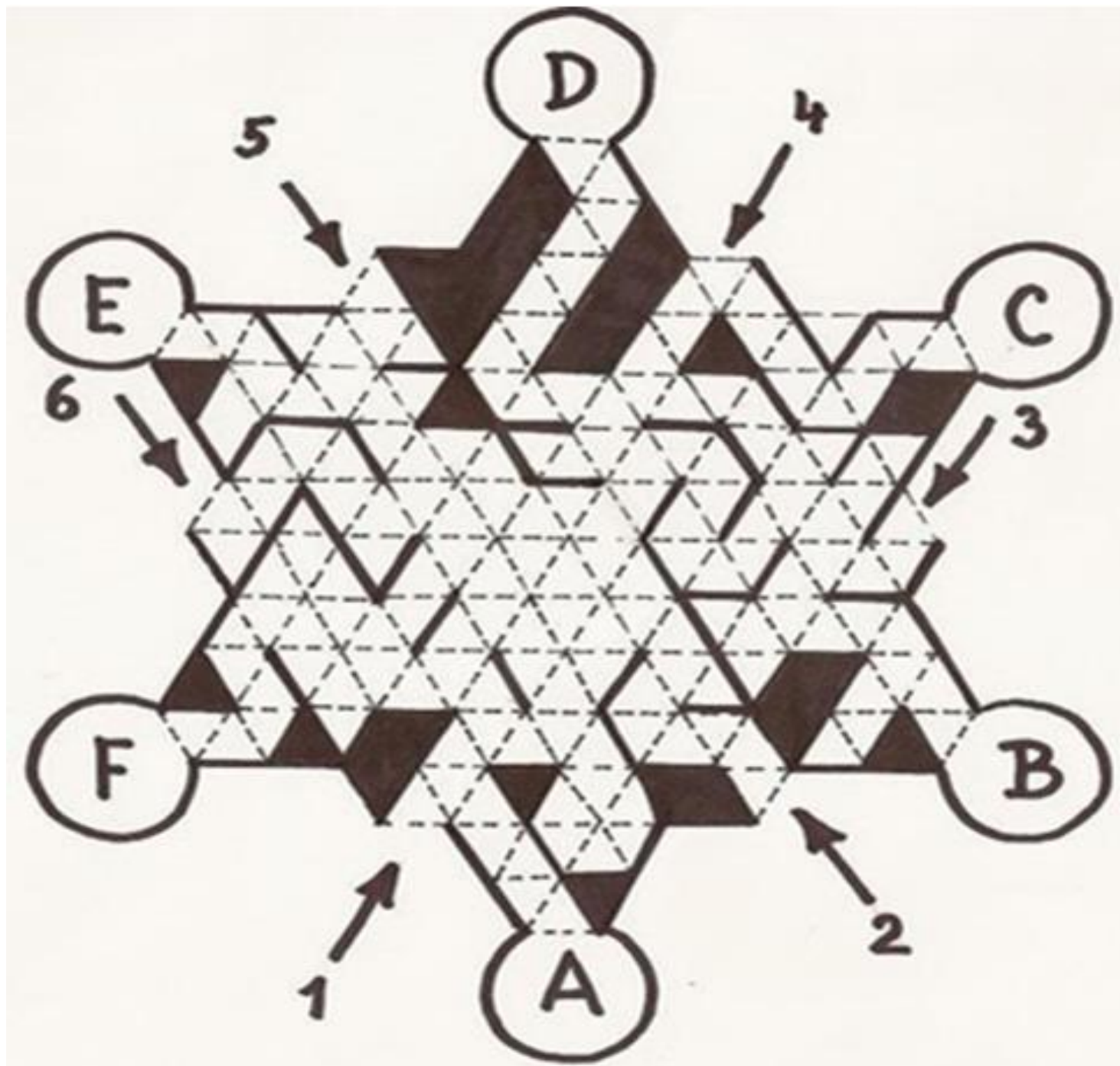
- Na obrázku je bludisko s rovinnými zrkadlami. Z jedného konca svietime do vnútra farebnými svetelnými lúčmi z troch rôznych farebných zdrojov, Č – zdroj červeného svetla, Z – zdroj zeleného svetla, M – zdroj modrého svetla. Lúče sa postupne od zrkadiel odrážajú. Akej farby bude svetlo, ktoré uvidí pozorovateľ? Lúč akej farby „zažije“ najviac odrazov?

Zdroje farebného svetla

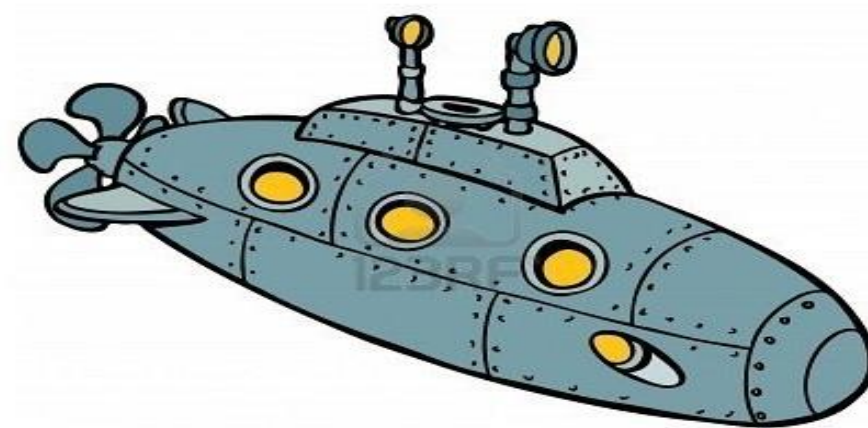
Úlohy

Do bludiska vedie 6 vchodov označených šípkami a číslami. V bludisku sú rozmiestnené zrkadlá. Ak pustíme určitým vchodom svetelný lúč, dorazí vždy do jednej komôrky označené písmenom. Urči, ktorý vchod patrí ku ktorej komôrke.

Využitie rovinných zrkadiel

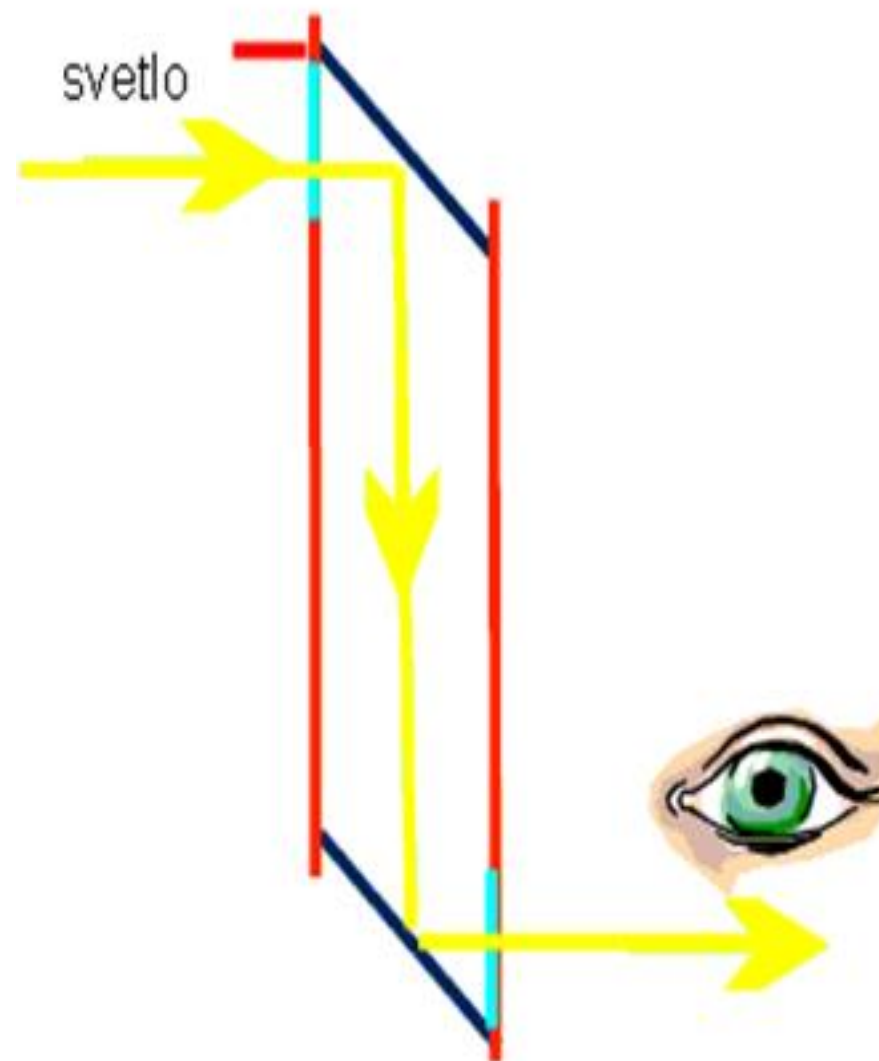
Periskop

i-creative.cz

Periskop

Kaleidoskop

Kaleidoskop

Kútový odrážač

Kútový odrážač

